

Dzieje bibliotek

Najwcześniej istniały archiwa państwowe w Mezopotamii, Egipcie czy też państwach Achajów na obszarze dzisiejszej Grecji. Zawierały głównie edykty władców oraz inwentarze np. broni i rydwanów. Najstarsze takie archiwum powstało w sumeryjskim Uruk 3400 lat p.n.e.

Najsłynniejszą biblioteką starożytności jest Biblioteka Aleksandryjska w Egipcie. Powstała z inicjatywy Ptolemeusza I Sotera i funkcjonowała od II w. p.n.e. do IV w. n.e. przy Muzeum Aleksandryjskim. Biblioteka była podzielona na dwie części. Jedna część mieściła główny zbiór, znajdowała się na terenie pałacu królewskiego i była dostępna tylko dla nielicznych. Druga część biblioteki była dostępna publicznie i znajdowała się w tzw. Sarapejonie, czyli w świątyni Serapis. Ważną postacią z dziejów Biblioteki Aleksandryjskiej w Egipcie był Zenodot z Efezu - grecki uczyony, żyjący na przełomie IV i III w. p.n.e. Został on mianowany pierwszym kustoszem biblioteki. Za czasów Zenodota podejmowano prace nad katalogowaniem zbiorów. Biblioteka została częściowo zniszczona w 47 r. p.n.e. przez Juliusza Cezara, a ostatecznego zniszczenia dokonał Teodozjusz I w IV w. n.e.

*Tabliczka gliniana
zapisana pismem
linearnym B z Pałacu
w Pylos (Grecja)
z ok XII w. p.n.e.
Znaleziona kierując
się opisami Homera.*

*Tabliczka gliniana
zapisana pismem
klinowym z Archiwum
Assurbanipala w Ninwie
z ok 700 r. p.n.e.*

Biblioteki w średniowieczu zaczęły powstawać mniej więcej w V i VI w., miały charakter prywatny i posiadały ściśle określony krąg użytkowników. Funkcjonowały zazwyczaj przy klasztorach. Główny impuls dla gromadzenia ksiąg w wiekach średnich dał król Ostrogotów Teodoryk Wielki, który skupił się na literaturze antycznej jednocześnie wspierając pisarzy i wydawców.

W europejskich bibliotekach, głównie przyklasztornych działały skrytoria. Zasoby w nich były powiększane dzięki mnichom, oni sami nie mogli posiadać księzek na własność, a wszystko co napisali należało do klasztoru. Ponadto zbiory były wzbogacane przez darczyńców, możnych panów lub wyższe duchowieństwo, którzy w ten sposób chcieli zasłużyć na wpisanie do księgi darów (liber daticus) i na pamięć braci przy modlitwie. Biblioteką zajmował się jeden mnich, nadzorował skrytorium i zawiadywał biblioteką, czystością księzek i opracowaniem katalogów. Jedną z najbardziej znanych bibliotek była ta w klasztorze Monte Cassino działająca od VI w.

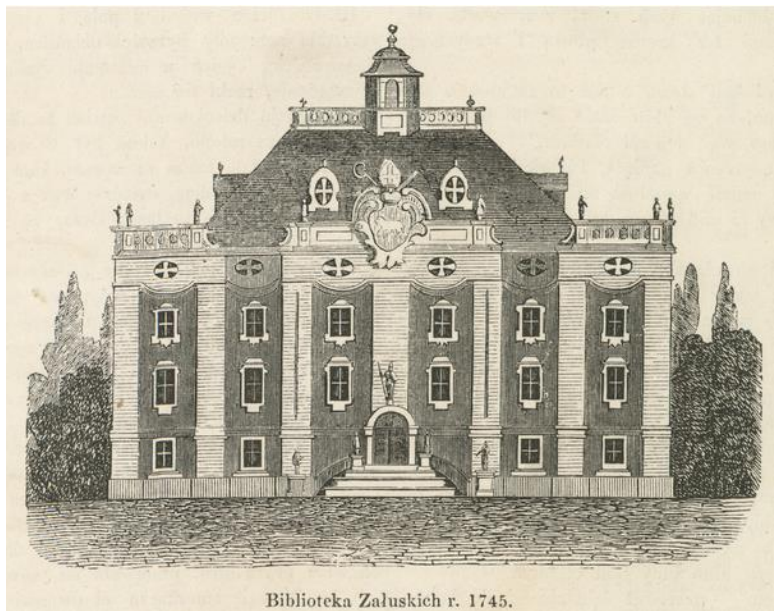
W krajach arabskich pierwsze biblioteki powstawały przy meczetach, gdzie spotykali się wierni szukający wiedzy oraz uczeni poszukujący uczniów i słuchaczy. Najsłynniejsza to Bajt al-Hikma w Bagdadzie, założona w 830 r. przez kalifa Al-Mamuna. Była najważniejszym ośrodkiem tłumaczeniowym na Bliskim Wschodzie w IX i X w. Dodatkowo w rozwoju bibliotek arabskich pomógł fakt, że w Persji zaczęto w VIII w. produkować papier na wzór Chin.

Biblioteki w okresie renesansu przechodziły rozkwit z uwagi na wynaleziony druk. Ułatwił on tworzenie wielkich zbiorów wiedzy i powstawanie bibliotek publicznych. Na początku najwięcej fundowano ich we Włoszech. Pierwszą nowożytną biblioteką była Biblioteca Malatestina powstała w 1452 r. w Cesenie przez Domenico Malatesta Novello –

zachowała się do dzisiejszych czasów. Powstała ona na terenie klasztoru franciszkańskiego ale nadzór nad nią przekazany został władzom miejskim.

Największa liczba bibliotek publicznych powstała w Oświeceniu, wiek XVIII. Nadal ich fundatorami byli władcy i arystokraci. W 1753 r. specjalnym aktem parlamentu brytyjskiego stworzono British Museum, zawierające jeden z największych dzisiaj zbiorów książek na świecie.

W XIX i XX wieku powstawały utrzymywane przez państwa Biblioteki Narodowe, w których starano się zbierać wszystkie dzieła z danego kraju.

W Polsce pierwsza biblioteka i jedna z pierwszych w Europie, powstała w 1747 r. w Warszawie w Pałacu Daniłowiczowskim, ufundowana przez braci Józefa i Andrzeja Załuskich. Od 1780 r. stała się Biblioteką Narodową, jedną z największych bibliotek świata drugiej połowy XVIII w. Po upadku insurekcji kościuszkowskiej na osobisty rozkaz Katarzyny II zbiory Biblioteki Załuskich zostały skonfiskowane i wywiezione do Petersburga, gdzie w 1814 r. na ich podstawie powstała Cesarska Biblioteka Publiczna. Po I wojnie światowej zbiory dawnej Biblioteki Załuskich zostały częściowo zwrócone w latach 1921–1934 na mocy Traktatu Ryskiego. Biblioteka Narodowa rozporządzeniem prezydenta RP Ignacego Mościckiego została reaktywowana w 1928 r. i odzyskane zbiory zostały włączone w jej księgozbiór.

W czasie II wojny światowej kilka najcenniejszych ksiąg udało się wywieźć i zdeponować w banku w Kanadzie. Wiele cennych egzemplarzy zostało skonfiskowanych i wywiezionych do niemieckich bibliotek, a pozostała część uległa w znacznej mierze zniszczeniu w 1944 r., podpalone przez wojska niemieckie. Po wojnie mozolnie odbudowywano bibliotekę. Obecnie zbiory Biblioteki Narodowej liczą ok 9 815 819 woluminów. Gromadzone są publikacje krajowe: książki i czasopisma, druki ulotne, mapy, nuty, nagrania (dokumenty dźwiękowe i audiowizualne), publikacje elektroniczne, ryciny, rysunki, fotografie, a także rękopisy. Włączane do zbiorów i archiwizowane są również publikacje polskie lub dotyczące Polski, ukazujące się poza jej granicami, piśmiennictwo innych narodów powstające na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub przechowywane niegdyś w historycznych polskich księgozbiórach, a także najważniejsze współczesne publikacje zagraniczne z zakresu humanistyki.

Pałac Kraszińskich w Warszawie – poprzednia siedziba Biblioteki Narodowej

W XIX wieku i na początku XX wraz z upowszechnieniem się nauki, biblioteki uzyskały rangę instytucji społeczno-kulturalnych o charakterze publicznym. Biblioteki i ich funkcje stawały się coraz bardziej zróżnicowane. Gwałtowny rozwój nauki, techniki, szkolnictwa, wzrost produkcji wydawniczej – to wszystko spowodowało intensywny rozwój bibliotek i usług bibliotecznych. Wzrósł stan zbiorów i ich wykorzystanie. Działalność bibliotek w zakresie udostępniania

i udzielania informacji rozszerzył się. Powstały i rozwijały się biblioteki powszechne. Organizowano biblioteki narodowe, parlamentarne, władz i urzędów. Zaczęły powstawać specjalne biblioteki dla niewidomych, szpitalne, czy dla dzieci. Z rozwojem bibliotek i ich usług ściśle wiąże się także rozwój bibliotekarstwa.

Biblioteka Publiczna w Piasecznie

Biblioteka Publiczna w Piasecznie swoje początki ma w 1947 r., kiedy to powołano Miejską Bibliotekę Publiczną. Następnie powstała Biblioteka Powiatowa w 1952 r. w związku z umiejscowieniem siedziby władz powiatowych w Piasecznie. Dwa lata później obydwie biblioteki zostały połączone i przeniesione do budynku przy ul. Kościuszki. Warunki lokalowe były bardzo trudne – dwa pomieszczenia o pow. 25m², w których umieszczonych było 10 000 woluminów i pracowało tam 7 osób. Po długich staraniach kierownictwa biblioteki oraz po kontroli BHP w 1959 r. udostępniono dla biblioteki dodatkowe pomieszczenie w budynku Inspektoratu Oświaty. W tym samym roku rozpoczęto budowę zupełnie

nowego budynku przeznaczonego dla biblioteki, który pomimo wielu trudności ostatecznie został oddany do użytku w 1963 r. Kilka lat później w 1974 r. biblioteka została połączona z Domem Kultury, co trwało 6 lat, w między czasie w związku z likwidacją powiatów przekształcono bibliotekę na miejską. Po tym okresie przyjęła ona nazwę Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy Piaseczno. Przełom lat 80 i 90 to czas zmian politycznych i strukturalnych, które dotknęły także bibliotekę. Likwidowano filie, punkty biblioteczne i otwierano nowe. W latach 90 przepisy pozwalały na ponowne łączenie bibliotek z ośrodkami kultury i tak się stało z Biblioteką Publiczną w Piasecznie, w 1998 r. aż do 2011 r., w którym to roku zaczęła działać jako samodzielna jednostka. Od października 2019 r. działa nowa biblioteka w Centrum Edukacyjno-Multimedialnym w Piasecznie, która od 2020 r. jest główną siedzibą Biblioteki Publicznej w Piasecznie. W budynku znajdują się wypożyczalnia dla dzieci, wypożyczalnia dla dorosłych, czytelnia, multicentrum składające się z 4 sal multimedialnych, sala widowiskowa i sala wystawowa, sala szkoleniowa i mini kino oraz pomieszczenia biurowe.

Na przestrzeni lat działalności Biblioteki w Piasecznie stopniowo powstawały kolejne filie, jedne się zamykały, inne otwierały. Obecnie funkcjonują filie: w Złotokłosie, w Zalesiu Górnym, w Zalesiu Dolnym, Piaseczno – Osiedle, Chojnów, Głosków, Bogatki, Jazgarzew, Józefosław.

Przez wiele lat swojego istnienia Biblioteka podejmowała działania kulturalno-oświatowe skierowane do czytelnika: popularyzacja książek, spotkania autorskie, wystawy, organizowano konkursy czytelnicze i quizy, kiermasze książek oraz loterie książkowe. Niejednokrotnie można było obejrzeć występy artystyczne oraz wziąć udział w rodzimych tradycjach takich jak zabawy andrzejkowe, topienie marzanny, kartki bożonarodzeniowe. Różne działania skierowane są także do najmłodszych np. lekcje biblioteczne, wieczory bajek, wyświetlanie przezroczy, poranki z książką czy godziny pięknego czytania. Wszystko to, aby stworzyć przyjazną przestrzeń do spotkań i zachęcić czytelnika do odwiedzenia biblioteki.

Wszystko to, aby stworzyć przyjazną przestrzeń do spotkań i zachęcić czytelnika do odwiedzenia biblioteki.